

Pino Nasta: «16 aastakka olõ põhikotusõga vanaimä olnu', tuu om väega hüä tüü!»

Linnamäe Lauri

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Ku küstä' Pino Nasta käest, kiä tä ummõhtõ om, jääs tä vähä nõutust. A ku veid' o mõtõlnu om, sis nakas üles lugõma ja uhkit aamõdinimmi tulõ ku püssäst.

«Õhtuleh eh om õks aokiränik mu nime ala kirotõt, a parhilla' ma inäp hinnäst aokiränigust kutsu' lupa-ai'» ütles Nasta, kiä' om 40 aastakka seitungidõhe kirotanu'. Ja tuustaost, ku tä ülikoolih kirätüüd opma nakas, om müüdä pääle 50 aastaga.

«Sis olõ-s määnestki aokirändusõ osakunda, tuud opati Eesti filoloogia man. Ütskõrd tull Peegli Juhan müüdä ülikooli karidori, ma passõ pääle ja karksi mano, õt ma taha kah žurnalistikahe tulla'» om täl meeleh. «Tä õnnõ kai niimuudu ja ütäl — hüäkene kühl, tulkõ ülehummõn edimäiste loenguhe.»

Pääle ülikooli lõpõtamist läts tä tüühü Elva rajooni aolehe mano Uus Tee, palka sai 650 ruublit. Tuu oll inne 1961. aastaga rahareformi, ku ruublidõl nullõ takast maaha võõdõti, nii õt elo olõ-s kittä'. 68. aastagast tull pikk tüü aolehe man Edasi. Kokko 40 aastakka aokiränigutüüd.

Edasi man

«Edasi oll õks elo parep tüükotus,» om Nasta kindla. «Kon' 89. aastagani olli Edasiga lähkohe seotu, a Postimehesse inäp jovva-s. Sääll leheh vat olõ-s nõukogodõ aigu säänest riigitruudust, Edasih sai avalda' sääntsit kirätükke, midä tõisih tihka-s avalda'»

Nii julas tä ütskõrd kirotat' Runneli Hando luulõkogost kitvõ arvustusõ. «Ku sis tulõma nakas — või jummal, midä ja kuis, kuimuudu õks võit kittä' säänest asja, a temp oll ar tett ja midägi saa-s inäp muuta'»

Peegli Juhanist sai tälle nii hüä tutva, õt nakas eiski' poig Jüri ristesäst. Täks tuu mõiu hõste, selle õt ku Jüri oll sama keskkooli lõpõtanu', minkö Nasta eiski', sis läts poig kah ülikuuli tuud samma tüüd opma.

A tuu, minkö peräst tä hinnäst aokiränigust lupa-i kutsu, om uma põhjus. «Ma iks aus-ta kah täambätsi aokiränike, parhilla om pall'o rassõp tuud tüüt tetä'» tunstas Nasta. «A nä ommava eis' iks üte' pasatski' kah olnu'. Pääle tuud,

ku nä Rүүtlit matõrdama nak-siva, olõki-i' ma' inäp uma nime taadõ «aokiränik» panda' lasknu'. Nii pogahe kirotõdi ja aeti õgasugumatsi sohpu-ja jutta ja kõgõ tuu peräst saai ma inäp hinnäst aokiränigust kutsu'»

Kuis sis tulõ üldä'? «Jummal tiid, kiä ma olõ. Jo ma seto mutt olõ, Juku-Kalle Raid ütskõrd kirot minost niimuudu.»

Nastalõ miildü-i üts raas, ku timmä ku vanõbat inemist teietä. «Õgas sa minnu katõkõrra näe-i,» pahandas tä. Säänest ütlemist olõ innegi kuulnu' — tuu piäs olõma Setomaalt peri ütälüs.

Tartoh ja Talinah

Eis om tä elänu suurõba osa elost Tartoh, a ku latsi tüükotusõ' är' Talinahe viidi, sisläts tä näidega ütäh. 50 aastakka oll Tartoh elet ja tuu jäie iks süämepaigast.

Olkõgi õt Talinal väega hätä olõki-i', oll ar' tulla' iks väiga hallõ, ütles tä eis'. A Talin om kah perüs illos liin ja täl om ka' aigo olnu' liinaga tutvast saia'. «Vaehtõpääl käve Tallin kühl ku hatatükk üte käest tõsõ kätte,» tulõ Nastalõ miilde umavaltsuspoliitka aig.

A tuud, õt hinnäst pall'odõ setodõ kombõl muulõ Eestilõ vasta säädä', tä tennü' olõ-i'. «Tuu tulõ vaest mäantsestki' solvumisõst,» mõtlõs tä. «Jo edimäste vabariigi aigo kaeti iks seto pääle tsuut kõvõrihe — näil oll vähäp haridust ja vaesõba' olliva' kah.»

Tuust tii-i vällä poig Jüri, kiä

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
«Jummal tiid, kiä ma olõ. Jo ma seto mutt olõ, Juku-Kalle Raid ütskõrd kirot minost niimuudu.»
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

om Nasta sõnno perrä «väega setotama naanu'» ja mõnikõrd perüs eputas tuuga'.

«Määne seto tä iks inäp niiväega om, kultuur om iks tõistsugumanõ. Vaest tä pelgäs, õt sulas eestimaisõhe liisnalt pall'o sisse. A ma olõ eis 50 aastakka Eestimaalt elänü' ja s'oo, midä Setomaalt ütäh saanu', olõ-i kohegi kaonu'»

Kotus, kost Nasta hindäle tuu ütäh sai, midä om setol rohkõba ku' tshkna, tuu om tä vanõbidõ kodo Usinitsah, Miktämäe lähkoh.

«A oodami', kaemi' midä kiränike leksikon ütles... kaeh

ku ilosa naase piit om mano pant,» näütäs tä uma noorõ ao piiti. «No ma kah tiä-i, olõ prosaist nii ku siih kirotadas, vai olõ vana kommar. Tuu om kah ilosahe kiräh.»

Tegeligt paistus tuu kommar-jutt tälle hindäle tähtsämb ku kinkõlõgi tõsõlõ. Leksikoni om tä sisse pantu iks uma 11 raamadu peräst, miä tä om kirotanu' inemisist nii ku tä eis' nii elost nii ku täl hindäl. Kas midägi mano ka viil tulõ, mõista-i tä üldä'. Tervüs om kah sääne nii ku om.

11 raamaduga

A kiränigust saamisõga om sääne värk, õt pall'o varra massa-i tuuga üldse alostagi. «Nuuril inemisil om suur hurraa pääl, a elokogemuist vähä. Inne piat olõma iks nann' ja kannatanu' ja rõõmstanu'»

Tuulaigu, ku tä raamatit kirotama nakas, sis oll kirotaminõ umajago suur risk. Sisse tõi tuu häste, a trükki' saia' oll maru rassõ ja tuu jaost pidigi tä parteih olõma. «Au ja kiitus sääntsilõ inemisilõ ku Valton, kiä' hindäle kimmäst jäivä'» kitt Nasta. «Eesti kultuur om inemiisi poolõst iks rikas ja tarku om sääll pallo.»

Sis mõtlõs Nasta ts'uut ja ütles, et ullõ om iks kah pall'o.

Olkõgi Nasta pensionär, om täl ka üts päämäne tüü, kost saa-i'puhada'. Ja tä, paistus, tahaka-i. «16 aastakka olõ põhikotusõga vanaimä olnu', tuu om väega hüä tüü!» kitt tä eis'. «Mu jaost iks vahtõnõ aamõt ja ma olõ väega rahu.»

Tuu tüü tegemisõst om täl kol' latsõlast. Ku nä perrega Talinahe kolisivä, tahtõs vanaimä kõgõlõ

latsõlatsilõ trammi näüdätä ja võtsõ viimäde ku üte käe perrä ja vei nä «ekskursioonilõ». Nii õt õga trammiliin sai latsõlatsiga läbi sõidõtus.

«Ku ma rikas olnu', sis ostnu' vaest Laossina mano kotusõ, tuu om kõgõ parep kotus elämisõst,» mõtisklõs parhilla' pääliinadaami ello eläv Nasta. A nii kavva ku tä viil otsada rikas olõ-i, kõlbas Setomaalt küläh kah k'avvu'. ■

KAKS KIROTAJAT:
 Nasta poig Jüri läts aokirändust opma õkvallt imä jälgedes. Foto Arno Saar/ SL Õhtuleht

Elok' auk

- ✘ Sünnaig ja -kotus: 7. juuli 1934, Setomaal Mäe vallah Usinitsa küläh
- ✘ Koolitii
 1942-1948 Mikitamäe 7-klassilinõ kuul
 1949-1953 Tarto 3. Keskkool
 1953-1958 Tarto Ülikuul, eesti filoloogia
- ✘ Tüükotusõ':
 1958-1961 Elva rajuuni aoleht «Uus Tee» kaastüülinõ
 1961-1963 ELKNÜ Elva rajuunikomitii I sekretär
 1963-1968 Noorte Hääle korrespondent
 1968-1983 Edasi korrespondent
 1983-1989 Edasi aokiränik
 1994-1996 Maalehe Tarto korrespondent

Kommentaare internetist:

<http://ajaleht.setomaa.ee>

Loe ja kommenteer!